

PR. TUDOR CIOCAN

CALEA INIMII

Capete
despre
rugăciunea
neîncetată

ediția a doua

editura
Σοφία

București

CAPETE despre Rugăciunea neîncetată

*Hristoase, Lumina cea adevărată,
Care luminezi și sfințești pe tot omul ce vine în lume,
să se însemneze peste noi lumina feței Tale,
ca într-însa să vedem lumina cea neapropiată.
Și îndreptează pașii noștri spre lucrarea poruncilor Tale,
pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale
și ale tuturor sfinților Tăi.*

Amin.¹

1. Cercetat-am pe mai mulți bătrâni îmbunătățiți și nici unul nu a spus despre sine că a dobândit Rugăciunea curată. Dar îi vădea Dumnezeu prin lumina chipului lor și prin blândețea sufletului că sunt lucrători sporiți ai chemării neîncetate a Sfântului Nume.
2. Nevoind a-și arăta lucrarea lor tainică, nici nu li s-a putut cere să fie povățuitori pentru cei dornici de a fi călăuziți pe această cale. Dar de răspuns la întrebările puse au răspuns, după rugăminți stăruitoare, de fiecare dată.
3. Știința dumnezeiască a Rugăciunii curate s-a păstrat în cărțile Sfintei Scripturi și în scrierile Sfinților Părinți; lucrarea ei se găsește și azi la Bătrânii duhovnicești.
4. Bătrânii duhovnicești sunt profeții Legii Noi. După cum în Legea Veche legătura dintre Dum-

¹ Rugăciune din slujba Ceasului I.

nezeu și oameni se făcea prin cultul Templului din Ierusalim și prin proroci, în Legea Nouă legătura dintre noi și Dumnezeu se face prin Sfintele Taine și prin Duhul Care ne grăiește prin oamenii dumnezeiești.¹

5. Începutul Rugăciunii lui Iisus nu este omenesc, ci prin insuflare divină. Ea este prea importantă pentru ca vreun om, oricât de îmbunătățit ar fi fost, să fi avut îndrăzneala de a o rosti pentru întâia oară și de a o învăța cu de la sine putere, fără descoperire dumnezeiască.
6. Rugăciunea Sfântului Nume este una individuală, adică fiecare creștin este dator s-o rostească în toată vremea, în sine. Dar în vremurile din urmă a început a fi săvârșită de unii și de obște. Lucrarea aceasta, deși n-am aflat-o până acum în Tradiția Părinților noștri, are binecuvântarea Părintelui Sofronie, ucenic al Sfântului Siluan Athonitul, și de aceea suntem datori a fi cu luare-aminte la ea. Un

¹ Aceasta nu înseamnă că Bătrânii au adăuga ceva canonului Sfintei Scripturi sau Sfintei Tradiții. Dar ei trăiesc într-adevăr în Sfânta Tradiție și sunt cei îndreptățiți s-o talmăcească, răspunzând frământărilor veacului în care viețuiesc. Iar cuvintele lor de învățătură pot deveni parte a Sfintei Tradiții, fiind la început tradiție dinamică, dar devenind Tradiție statornică în măsura în care cele spuse de ei sunt conforme învățăturii Sfinților Părinți, și sunt primite de Biserica luptătoare ca fiind ziditoare; un astfel de proces s-a petrecut, de pildă, cu învățăturile isihaste.

Părinte al veacului nostru, întrebat fiind, a dat la rându-i binecuvântarea pentru acest fel de rostire.¹

7. Un semn că rugăciunea „Doamne, Iisuse Hristoase...” este una de sine, iar nu de obște, avem și în faptul că în Liturghier și în alte cărți de slujbe preotului nu i se cere niciodată să rostească această rugăciune nici în taină, nici cu voce tare.
8. Prin chiar slujba tunderii în monahism călugărul primește porunca de a săvârși fără oprire Sfânta Rugăciune.² Și monahii, dar și cei care nu sunt parte a cinului îngeresc, să-și caute un îndrumător cât mai priceput pe această cale, spre a se feri de ispite.
9. Cuviosul Ioan cel Străin din Sfânta Mănăstire Optina a adus la noi, prin grupul de la Rugul Aprins, învățătura despre hirotesia pe care

¹ Arhim. T. P., într-o convorbire față către față purtată în 30 iunie 2006, într-o mănăstire din Țara Făgărașului.

² Luând ieromonahul metaniile și, binecuvântându-le, zice: „Fratele nostru (N) monahul primește sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, spre rugăciunea de tot ceasul către Mântuitorul Hristos. Că este dator în toată vremea a avea în minte, în inimă, în cuget și în gura lui numele Domnului Iisus și a zice: «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!» Să zicem pentru dânsul: «Doamne, miluiește!»” (din „Rânduiala tunderii în monahism – Rânduiala Schimei celei mici”).

trebuia s-o primească cel ce voia să înceapă a săvârși sfânta lucrare. Această slujbă era săvârșită de cel ce dădea binecuvântarea, alcătuită fiind din *Te Deum*-ul pentru învățăcei de la începutul anului școlar și din stropirea cu Agheasmă Mare pe creștetul capului.¹

10. Pe lângă chemarea neîncetată a Numelui dumnezeiesc, cel care primea această binecuvântare mai avea de săvârșit o rânduială aparte: în fiecare seară de miercuri, între orele șase și opt, timp de jumătate de oră era îndatorat să rostească rugăciunea în chip aparte.² Tot atunci trebuia să pomească numele mai multor Părinți mutați la Domnul, lucrători îmbunătățiți ai Sfintei Rugăciuni, pomelnici pe care-l primea de la Părintele duhovnicesc.

11. Cuviosul Ioan fiind ucenic al marilor stareți ai Optinei, se cade să fim cu luare-aminte la cele rânduite de Sfinția Sa. Pe de altă parte, întrebați fiind în legătură cu această practică, doi Părinți români, lucrători statornici ai

¹ Ieroschim. Nicodim Bujor de la Mănăstirea Cernica, într-o convorbire față către față, purtată în vara anului 2005, într-o casă particulară din Ploiești.

² Între aceleași ceasuri săvârșeau rugăciunea toți cei ce primiseră blagoslovenia de la același Părinte. Astfel, deși în locuri deosebite, ei erau una în duh (Ioan XVII, 21). Conform unei convorbiri purtate față către față, cu acad. Virgil Cândea, în toamna anului 2005.

Sfintei Rugăciuni și buni cunoscători ai tradiției aghiorite¹ și a celei a Sfântului Siluan prin Avva Sofronie², nici unul nu auzise de o hirotiesire anume necesară spre începerea săvârșirii Sfintei Rugăciuni.

12. Sfântul Paisie de la Neamț nu învăța el însuși în obște despre primirea lucrării Sfintei Rugăciuni, ci rânduia alți Părinți îmbunătățiți să vorbească despre aceasta. Căci el dobândise Rugăciunea neîncetată pe o cale mai presus de fire, iar aceia pe cale firească, prin ascultare față de un Părinte înduhovnicit.³
13. Și Sfântul Siluan Athonitul a primit darul Sfintei Rugăciuni în chip minunat după foarte scurtă vreme de ședere în Sfântul Munte.⁴ Și totuși aceasta nu l-a slobozit de marea ispită a deznădejdiei de care a fost cuprins la un moment dat.

¹ Ieroschim. Simeon Zaharia de la Mănăstirea Sihăstria, într-o convorbire față către față, purtată în vara anului 2003.

² Protos. M. U., starețul unei mănăstiri din Munții Apuseni, într-o convorbire față către față, purtată în data de 12 octombrie 2005.

³ Sfântul Ignatie Briancianinov, citat de Pr. Elia Citterio, „Învățătura spirituală a Starețului Paisie. Radiografia unei obști”, în vol. *Românii în reînnoirea isihastă*, Trinitas, Iași, 1997, p. 124, nota 4.

⁴ Fericitul Arhimandrit Sofronie, *Viața Sfântului Siluan Athonitul*, Schitul românesc Lacu, Sfântul Munte Athos, 2001, p. 31.

14. Putem dar să cerem de la Dumnezeu să primim darul Rugăciunii neîncetate? Părintele Dumitru Stăniloae, întrebat fiind despre aceasta, spune că da.¹ Chiar ucenicii I-au cerut Mântuitorului: „Doamne, învață-ne să ne rugăm!” (Luca XI, 1). Așa și noi să cerem de la Domnul darul acestei minunate rugăciuni, dar să ne și străduim ca, atunci când îl vom primi, să fim pregătiți cum se cuvine.

15. Dar și mai bine, să-I cerem lui Dumnezeu să se sfințească și în noi Numele Său, adică Hristos Iisus, să vie și în noi Împărăția Sa, adică Duhul Său Cel Sfânt², să se facă și în noi voia Sa, așa încât pământul firii noastre să devină asemenea Cerului, tron al Preasfintei Treimi. Să-I cerem ca Pâinea cea spre ființă să ne-o dea astăzi, adică să ne învred-

¹ Părintele Dumitru Stăniloae, Sorin Dumitrescu, *Șapte dimineți cu Părintele Stăniloae – convorbiri realizate de Sorin Dumitrescu*, Editura Anastasia, București, 2002, pp. 89-90. De altfel și Părinții pustiei învață aceasta: „Mai întâi pentru luarea lacrimilor te roagă, pentru ca să moi prin plângere sălbăticiunea care este în sufletul tău [...]” și: „Meșteșugeste lacrămile spre îndreptarea a toată cererea [...]” (capetele 5 și 6 din Nil Sinaitul (Evagrie) „153 de capete, pentru rugăciune”, în *Filocalia*, vol. I, Editura Universală, București, 2001, p. 174).

² Sfântul Maxim Mărturisitorul, „Tâlcuire pe scurt la rugăciunea *Tatăl nostru* către un iubitor de Hristos, în *Filocalia*, vol. I, ed. cit., p. 455.

nicească de Sfânta Împărtășanie și să ne ierte păcatele precum și noi căutăm să iertăm celor ce ne-au greșit, așa încât pacea cea de Sus să se sălășluiască în sufletele și în viața noastră. Și să-I mai cerem să ne izbăvească de ispitele vrăjmașului. Și dacă le vom spune pe toate acestea cu credință, și dacă ne vom strădui să fim împăcați cu toți, să fim deplin încredințați că vom simți, la vremea potrivită, și mângâierea Luminii taborice.

16. Chemarea Sfântului Nume al Domnului se face și în rugăciunea zilnică din biserică. Rugăciunea Ceasurilor este precedată de rostitrea de 40 de ori a rugăciunii „Doamne, miluiește!” Și la sfârșitul Utreniei de la Praznicul Înălțării Sfintei Cruci este rânduiala de a se spune de 500 de ori „Doamne, miluiește!” Iar în Sfânta Liturghie, Ectenia mare, Ectenia întreită și altele sunt tot chemări ale Numelui Domnului¹. Oare nu sunt acestea semne limpezi despre faptul că avem a-L striga cât mai des pe Domnul și a-I cere să ne miluiască pe noi?
17. Se mai face această chemare în vremea săvârșirii Agheasmei Mici, așadar, a slujbei de sfin-

¹ Vezi și Anonim, „Tâlcuirea lui «Doamne, miluiește!» Prea folositoare să o știe fieștecă creștin”, în *Filocalia*, vol. II, ed. cit., 2001, pp. 509-511.